

Forfatter: Udrag fra Fjorten eventyr og fortællinger

Titel:

Citation: "Fjorten eventyr og fortællinger", i *Fjorten eventyr og fortællinger*, udg. af Marita Akhøj Nielsen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1989, s. 240.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ingemann01-shoot-idm140296365398496/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Fjorten eventyr og fortællinger

tællinger i foretællingen til *Nye Eventyr og Fortællinger*: »De ere som oftest udsprungne af den Stemning, der gjerne tillader Fantasien at dvæle ved den dunkle hemmelighedsfulde Side af Menneskenaturen – uden at lade den prosaisk bortforklarende Forstand gribe forstyrrende ind i Fremstillingen – men dog derfor ikke bortfjerne den psykologiske Mulighed, der giver Ideens høiere Sandhed Skikkelse i de aandelige Phaenomeners Verden.« Det er altså ikke kun fortællingernes emne, der er det splittede menneske; også deres fremstillingsform rummer en splittelse, en toven mellem to forklaringsmodeller. Sprogligt kommer denne vilde usikkerhed frem i udtryk som »hun syntes at have seet« (Moster Maria s. 93), »han [...] hørte ligesom« (Det forbandede Huus s. 109), »Der mumlede Alchaand« (Den Fremmede s. 196). Tvivlen om, hvordan virkeligheden skal fortolkes, kommer tydeligst frem i Sphinxen, hvor Arnolds tvivl også bliver læserens (se f.eks. s. 51, 54-57, 65-67). Men hovedparten af Ingemanns korte fortællinger kan karakteriseres som fantastiske; selv i Den Fremmede, som ellers kun foregår i den ydre verden, er der et fantastisk element i slægtshistorien, og i Pulcinellen bevirker parallellen mellem skuespillet og virkeligheden udenfor en gennemgående tvivl om, på hvilket plan hovedpersonen befinder sig. Kun Araberen i Constantinopel er ganske blottet for sammenstød mellem forskellige verdener og fortolkninger.

At Ingemann har følt sig overordentlig tiltalt af fantastikken, ses også af, at dens toven over for en entydig virkelighedsfortolkning genfindes i hans romaner og tilmed i hans selvbiografi (se f.eks. *Levnetsbøg* II s. 23). Hans forkærlighed for den fantastiske fortælling skyldes rimeligvis en oplevelse af, at den kristne livsforståelse ligesom romantikken med deres overbevisning om en højere åndelig virkelighed var alvorligt truede af de moderne tider, der i grunden kun interesserede sig for den ydre verdens affærer. Desuden rummer fantastikken den pointe, at der er en formastelighed at erkende – og fremstille – åndeverdenen klart; den er »et Liv, der her kun skal anes« (*Levnetsbøg* I s. 80). Genren er da for Ingemann et udtryk for troens balancegang mellem overtro og vantro.

Fantastikkens uklare virkelighedsbillede understreges i mange af Ingemanns fortællinger af en slingsrende komposition; især i de lange historier krydser flere handlingstråde og kompositionsprincipper til læserens forvirring. Selv om man altså kan fornemme en idé med den